

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Dvbivm IV. quid Distinctio rationis in genere, rationis-ratiocinantis, &
rationis-ratiocinatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

altero esse, non erit idem. Ratio signi sumitur ex Aristotele lib. 4°. metaph. cap. 3°. Impossibile est idem simul esse, & non esse. Cetera signa, quæ ab aliis passim adferuntur, in hoc radicanitur, vel fallunt; quare illa tamquam superflua omitto.

RESOLUTIO II.

CXXXII. **D**ico 2°, distinctio realis Physica (quæ sola simpliciter & absolute realis dicitur) est, quæ mediat inter rem & rem solidæ entitatis, id est, inter res, quæ tales sunt, ut ex vi entitatis suæ possint existere separatim sine alterius adminiculo; sic forma à materia, albedo à pariete distinguitur.

CXXXIII. Dixi, Quæ tales sunt, ut ex vi entitatis suæ possint existere separatim, &c. quia, si ad distinctionem Physicam separatio actualis (saltem possibilis) ut v. g. non existentia unius, existente altero; unum non esse, ubi est alterum, &c. requireretur; Personæ Divinæ inter se non distinguerentur realiter Physicè (quod est hæreticum) quia ob necessariam inter se connexionem, & in se summam in perfectione infinitatem, numquam actu ab invicem separari possunt, aut una existere, non existente aliâ; non esse, ubi est altera, &c.

CXXXIV. Per has particulas autem, *ut ex vi entitatis suæ*, &c. excludit distinctionem modalem, illam, v. g. quæ intercedit inter duos modos; quia duo modi, non vi suæ entitatis, sed vi suorum subjectorum, nec sine adminiculo alterius, sed subjectorum suorum tantum, ab invicem separatim existere possunt.

Signum Distinctionis Realis Physicæ.

CXXXV. **S**ignum infallibile huius distinctionis sit, vel mutua quoad existentiam entium solidæ entitatis actualis vel saltem possibilis, vi entitatis extremorum separatio; ut comprehendam distinctionem mediam inter relationes Divinas, Paternitatem scilicet, Filiationem & Spirationem, quæ infinite solidioris sunt entitatis, quam entia creata (dato, quod illæ in positivo consistent, de quo nos aliquid 1^a parte Theolog.) quæ actu ab invicem separantur.

RESOLUTIO III.

CXXXVI. **D**ico 3°, distinctio realis modalis est quæ intercedit, vel inter modum & ejus modificatum, ut inter unionem & unitum; vel inter duos modos, ut inter duas uniones. Sed pro majori intelligentia

CXXXVII. Adverte, nos per modos intelligere tenues & debiles quasdam entitates, in eo à rebus sive solidis entitatibus distinctas, 1°, quod hæc non sint duorum realiter distinctorum unio, in quo essentia modi consistit, ut ostendemus in Physica. 2°, quod modi ex suæ entitatis debilitate desinant desinentibus subjectis; nec possint, illis desinentibus, à Deo, vel sine subjecto conservari, vel in alio collocari; secus res, quarum aliquæ, ut formæ materiales, vi suæ entitatis desinant desinentibus subjectis; tales tamen sunt, ut à Deo, vel sine subjecto conservari possint, vel in alio collocari: quæ autem entitates in particulari sint modi, & quæ res, dicitur in Physica.

Signum Distinctionis Realis Modalis.

CXXXVIII. **S**ignum infallibile distinctionis modalis sit inseparabilitas mutua unionis ab extremis, & unionum inter se, ratione sui præcisæ: nam modos ut v. g. uniones ratione suorum subjectorum à se mutuo separari posse, sic ut una existat, aliâ desinente, negari non potest: cur autem pro signo illo non adferamus, non mutuum extremorum separabilitatem, ob alterutrius saltem, debilem nimis entitatem; commodius dicitur in Physica, dum modos definiemus.

CXXXIX. Querit hic R. Pater Comptonus, an distinctio modi à re sit major, quam unius rei ab alia absoluta: respondet autem communiter esse formaliter majorem, sic nempe, ut distinctio modi à re, extrema sua magis distinguat, quam distinctio unius rei absolute ab alia absoluta: quod sic probat: illa magis distinguuntur & differunt, quæ minus conveniunt; sed res & modus sæpe minus conveniunt, quam duæ res absolute; res enim sæpe est substantia, modus accidens, ergo, &c.

CXL. Contrà verò est, quod distinctio sit negatio identitatis; non est autem major identitas inter duas res absolutas, quam inter modum & rem; quia illæ se totis, saltem vi entitatis suæ, separantur; non ita modus & res: unde plures sunt, qui identificant (saltem minus rigorose) modum rei: deinde majores illas formales convenientias (quidquid sit de fundamentalibus, quas solum vulgus attendit) independentes ab intellectu, prout est distinctio (de qua in proposito) numquam potui capere; quia per hæcæcitatem & hæcæcitatem, semper intellexi id, quo præcisiissime & summe, quam fieri potest, unum distingueretur ab alio; Physicè, si hæcæcitas Physicè sumatur; Metaphysicè, si hæcæcitas Metaphysicè sumatur: in præcisiissima autem & summa distinctione unius ab alio, nullam unquam reperi convenientiam; & alioqui non est, cur negaretur universale rigorose ante intellectum. Sed de hoc adhuc aliquid infra contra Arriagam & alios, præsertim Tractatu 2°. Disp. 5^a de Individuo.

D V B I V M I V.

Quid Distinctio rationis in genere, Rationis-ratiocinantis, & Rationis-ratiocinate.

RESOLUTIO I.

CXLI. **D**ico 1°, distinctio Rationis, ut opponitur distinctioni reali, est, quæ mediat inter rem & rem post operationem intellectus; ut inter animal & rationale, Petrum ut prædicatum & Petrum ut subjectum: nam ista, ut ex decursu patet, sunt eadem res simplex ante intellectum, & nonnisi intellectus, vel similis potentia distinctivæ beneficio distincta.

CXLII. Dices tamen: intellectus, vel alia potentia distinguens, nihil mutat in re; ergo, si animal & rationale in re sint res simplex, etiam beneficio intellectus, vel similis potentia distinctivæ, non erunt distincta.

CXLIII. Respondeo distinguendo antecedens, intellectus, &c. nihil mutat in re intrinsecè & ex parte rei sive objecti, concedo antecedens; & ratio est: quia omnis mutatio nova intrinseca sit per additionem novæ formæ intrinsecæ; intellectus

lectus verò, & omnis actus ipsius est rei, seu objecto v. g. Petro extrinsecus, utpote in cognoscente sive intelligente existens: nihil mutat in re extrinsecè & ex parte sua sive actus, nego antecedens; quia extrinsecè & ex parte sua sive actus modò rem, v. g. Petrum, confusè, modò distinctè repræsentat: ex quo fit, ut res sive Petrus dicatur extrinsecè & ex parte actus mutari; nam sicuti conceptus distinctus est alius à confuso; ita Petrus distinctè conceptus, extrinsecè alius est à seipso confusè conceptus.

RESOLUTIO II.

CXLIV. **D**ico 2° distinctio Rationis-ratiocinantis est, quæ mediat inter rem & rem eandem objectivè, substantem conceptibus solo numero distinctis. Talis est inter ens concretum & entitatem abstractum; ens enim tertix & gladium secundæ declinationis; Petrum subjectum & Petrum prædicatum, *Petrus est Petrus*. Quamdiu enim *Petrus* non repræsentatur ut subjectum, ut prædicatum, &c. reduplicativè; sed specificativè, tamquam id, quod est subjectum, prædicatum, &c. semper substat conceptibus solo numero distinctis, ut patet.

RESOLUTIO III.

CXLV. **D**ico 3° distinctio rationis-ratiocinatæ est, quæ mediat inter rem & rem eandem objectivè, substantem conceptibus plusquam numero distinctis, ratione diversorum terminorum, in ordine ad quos, illam repræsentat: talis est inter animalitatem & rationalitatem in Petro; bonitatem & sapientiam in Deo. Vndè merito D. Thom. in 1um sentent. distinct. 2. q. 1. art. 2. dicit, *Sapientiam & bonitatem esse omnino unum re in Deo, sed differre ratione, & hanc differentiam, non tantum esse rationis-ratiocinantis, sed ex proprietate ipsius Dei, id est, sed ex eo, quod Deus ex se dicat ordinem ad terminos plusquam solo numero distinctos. Pro majori tamen horum intelligentia, fit*

QVÆSTIVNCVLA I.

CXLVI. **Q**uæres 1°, cur, cum communi ferè omnium non dicamus distinctionem Rationis-ratiocinantis esse mediam inter rem & rem eandem sine fundamento in re; Rationis-ratiocinatæ verò è contrà, cum fundamento in re.

CXLVII. Respondeo 1° imprimis non videri tanti hac in parte faciendam auctoritatem communem; quia ut notat R. Pater Ruyssius, Tract. de scientia Dei Disp. 6. Sect. 6. divisio ista distinctionis fuit inter antiquos Scholasticos inaudita, & consequenter à fortiori illæ distinctionum definitiones. Deinde definitiones illæ procedunt ex principio nobis post Nominales & plerosque Recentiores falso (ut Dub. 5° sequenti videbitur) distinctibilitatis scilicet ejusdem rei realiter simplicis in diversos conceptus objectivos inadæquatos.

CXLVIII. Respondeo 2° cur à communi recedat,

mus, rationem esse, quòd vel neutra istarum distinctionum habeat fundamentum in re; vel utraque illud habere debeat; quod sic probo: vel enim res sive objectum realiter simplex consideratur absolute & secundum se, vel comparative & cum relatione ad diversos terminos?

CXLIX. Si prius, peto quâ ratione objectum realiter simplex, absolute & secundum se consideratum, sit fundamentum distinctionis rationis-ratiocinatæ, & non distinctionis rationis-ratiocinantis: non enim 1° quia conceptibile ratione-ratiocinatâ distinguente, & non ratione-ratiocinante; quia, ut omnes fatentur, de facto utraque concipitur: non etiam 2° quia ratio-ratiocinans bis idem repræsentat, & ratio-ratiocinata aliud & aliud, saltem ex parte termini, quem objectum respicit; nam à tali respectu præcinditur, & supponitur objectum considerari absolute & secundum se.

CL. Si posteriùs, similiter peto, quâ ratione objectum realiter simplex, comparative ad diversos terminos consideratum, sit fundamentum distinctionis rationis-ratiocinatæ, & non distinctionis rationis-ratiocinantis: non enim 1°, quia dicit ordinem tantum ad diversos terminos, sive reales, sive intentionales, specie distinctos; & non ad diversos, sive reales, sive intentionales, solo numero distinctos; quia uterque ordo eidem objecto convenit, ut omnes fateri tenentur: non etiam 2°, quia ratio-ratiocinans bis idem repræsentat; ratio verò ratiocinata aliud & aliud ex parte terminorum: nam (præterquam quòd illud ipsum, quod est fundamentum rationis-ratiocinatæ propter repræsentabilitates in ordine ad diversos terminos reales, quos producere potest, sit fundamentum rationis-ratiocinantis propter repræsentabilitates in ordine ad diversos terminos intentionales, sive conceptus, quibus repræsentari potest) sicut ratio-ratiocinans bis idem absolute & secundum se sumptum repræsentat, ita & ratio-ratiocinata; & sicut ratio-ratiocinata aliud & aliud ex parte terminorum repræsentat; ita & ratio-ratiocinans; quia, ut dixi, in re haud minus sunt diversæ repræsentabilitates per conceptus solo numero distinctos, quàm per specie distinctos, aut quàm diversorum effectuum producibilitates; quæ, si simul cum terminis ratione attingantur, res, juxta communem, à seipsa distinguitur cum fundamento in re; igitur similiter distinguitur à seipsa cum fundamento in re, si illæ ejus repræsentabilitates simul cum terminis ratione attingantur, quod fit, toties, quoties res per conceptus solo numero distinctos repræsentatur; quandoquidem conceptus illi repræsentabilitates rei attingant cum ordine ad seipsos, utpote istarum repræsentabilitatum & suprà repræsentationes.

CLI. Confirmatur: quandò dico, *Petrus est Petrus*, in actu exercito distinguo ratione-ratiocinante Petrum à seipso, & Petrus distinctionem illam fundat; & quando dico, *Petrus est animal*, in actu exercito distinguo ratione-ratiocinatâ Petrum à seipso, & solus idem Petrus distinctionem illam fundat; non verò *Petrus* & sensationes, ad quas ut animal dicit ordinem, quia illæ, utpote inter se realiter distinctæ, fundant distinctionem realem Physicam; ergò neutra habet fundamentum in re, vel utraque illud habere debet, quod mihi omnino verius.